

ความหมายและค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของ
ชื่อของชาวไทลื้อ ที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา*

The Meanings and Values Reflected from
the Meanings of Tai Lue Names in Phu Sang District,
Phayao Province | *Abstract: Yunnan and Thailand*

อำนาจ ปักษาสุก**

Amnat Paksasuk

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของชื่อของชาวไทลื้อ และค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อ ที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา โดยเก็บข้อมูลชื่อของชาวไทลื้อ ๒ กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จำนวนกลุ่มละ ๖๐๐ ชื่อ รวมชื่อที่ใช้ในการศึกษา ๑,๒๐๐ ชื่อ ผลการศึกษาพบว่าความหมายของชื่อของชาวไทลื้อมีกลุ่มความหมาย ๑๓ กลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปปรากฏกลุ่ม

* บทความนี้ปรับจากส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทลื้อ ที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา” ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยทำร่วมกับรองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังรอง เจียมวิจักขณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ เจริญจินดา ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว

** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของมากที่สุด ส่วนกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไปและอายุ ๑-๔๐ ปี สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวไทลื้อเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย

คำสำคัญ : ชื่อ ไทลื้อ ความหมายและค่านิยม

Abstract

The purpose of this article is to study the meanings of Tai Lue names and values reflected from their meanings. Data used for analysis are 1,200 names, divided into 2 age groups : over 50 and between 1-40 years old, collected from Phu Sang District, Phayao province. The results of the analysis show that the meanings of Tai Lue names can be classified into 13 groups. The most popular meaning for the over 50 age group is related to treasure. The most popular meaning for those aged between 1-40 is auspiciousness and prosperity. The above findings reflect the values and the simple way of life of the Tai Lue people.

Keywords : Names, Tai Lue, Meanings and Values

บทนำ

ชื่อบุคคลเป็นสิ่งสำคัญสำหรับใช้ในการเรียกขานและใช้จำแนกบุคคลเพื่อความสะดวกและความถูกต้องในการสื่อสาร ชื่อนั้นสามารถสะท้อนความคิดความเชื่อของคนในสังคมได้ กล่าวคือ ถ้าคนในสังคมมีมโนทัศน์หรือให้ความสำคัญกับสิ่งใดก็มักจะนำสิ่งนั้นมาใช้ในการตั้งชื่อด้วยนั่นเอง

การศึกษาเรื่องชื่อนั้นนิยมนำความรู้ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) มาใช้ในการวิเคราะห์ โดยอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นการศึกษาภาษาเพื่อเข้าถึงระบบปริชาน ซึ่งหมายถึงระบบความรู้ ความคิด ค่านิยม และมโนทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์จากการวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์ในภาษา โดยมีความเชื่อว่าภาษาเป็นสิ่งสะท้อนความรู้สึกนึกคิดและการมองโลกของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ดังนั้นการวิเคราะห์ภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งจะทำให้เข้าใจความนึกคิด ความเชื่อ และค่านิยมของกลุ่มชนนั้น ๆ ได้

ตัวอย่างการศึกษาเรื่องชื่อ อาทิ วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่” ของจรรยาศรี มูลสวัสดิ์ (๒๕๓๕) ที่ศึกษาลักษณะโครงสร้างและความหมายของชื่อจริง ชื่อเรียก และชื่อสร้อยของชาวล้านนา โดยแยกเป็น ๔ กลุ่มอายุ เพื่อหาค่านิยม ความเชื่อ พร้อมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิตของชาวล้านนา ผลการศึกษาด้านความหมายของชื่อสะท้อนให้เห็นว่าชาวล้านนามีค่านิยมเกี่ยวกับความมั่งมี มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีความเชื่อเพื่อแผ้วแผ่ต่อกัน หรือวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะภาษาที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลและกาลกิณีในชื่อของคนไทย” ของสมชาย สำเนียงงาม (๒๕๔๕) ซึ่งมีการศึกษาความหมายของชื่อคนไทยในกลุ่มอายุต่างกัน ผลการศึกษาพบว่ามีการเลือกใช้คำที่มีความหมายเป็นสิริมงคล ๑๒ กลุ่มความหมาย กลุ่มความหมายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าคนสมัยก่อนเชื่อว่าการกระทำและการปฏิบัติของเจ้าของชื่อก็คือเป็นสิริมงคลมากที่สุด ในสมัยต่อมาถือว่าความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองเป็นสิริมงคลมากที่สุด และในชื่อคนกลุ่มอายุ ๑-๒๐ ปีหรือชื่อคนสมัยปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นความรู้ความสามารถที่ถือว่าเป็นสิริมงคลมากที่สุด เป็นต้น

อนึ่ง ชาวไทลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีภาษาและวัฒนธรรมของตนเองซึ่งยังคงสืบทอดต่อกันมา สำหรับประเทศไทยได้มีชาวไทลื้ออพยพ

มาอาศัยอยู่เป็นเวลานาน โดยอาศัยอยู่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และ จังหวัดพะเยา (ณัฐพงษ์ เบญญา ๒๕๔๓ : ๒) ทั้งนี้หากมีการศึกษาชื่อของชาวไทลื้อ ด้วยวิธีการทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ก็จะทำให้เข้าใจวิถีชีวิต ความคิด และความเชื่อ ของชาวไทลื้อที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาชื่อ ของชาวไทลื้อด้านความหมายและค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อ โดยเก็บข้อมูลชื่อของชาวไทลื้อในจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชาวไทลื้ออาศัยอยู่ มากที่สุด ดังที่รายงานการวิจัยเรื่อง “แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศ ไทย” ของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (๒๕๔๗) พบว่าจังหวัดที่มีชาวไทลื้ออาศัยอยู่ มากที่สุดได้แก่จังหวัดพะเยา รองลงมาได้แก่จังหวัดเชียงราย ลำปาง เชียงใหม่ และมี กระจายอยู่ตามจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำพูน น่าน นครสวรรค์ พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และอุทัยธานี สำหรับอำเภอที่ใช้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลได้แก่อำเภอ ภูซาง เพราะอำเภอนี้เป็นพื้นที่ที่มีความเข้มของภาษาไทลื้อมากที่สุดในจังหวัดพะเยา ตามที่ปรากฏในแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ ๒๕๔๗ : ๑๔๗)

การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลชื่อชาวไทลื้อจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรทั้งชื่อ ผู้ชายและชื่อผู้หญิงที่อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ ตำบลสบบง อำเภอ ภูซาง จังหวัดพะเยา อันเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรไทลื้อมากที่สุด (กมล ไชยติชะ ๒๕๕๕) เมื่อได้ชื่อมาแล้วผู้วิจัยแยกรายชื่อของชาวไทลื้อออกเป็น ๒ กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จำนวนกลุ่มอายุละ ๖๐๐ ชื่อ รวม ๒ กลุ่มอายุ จะได้ชื่อที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น ๑,๒๐๐ ชื่อ โดยการสุ่มเลือกรายชื่อนั้นผู้วิจัยนำรายชื่อ ของชาวไทลื้อมาเรียงต่อกัน เริ่มจากหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ ตามลำดับ แล้ว เลือกรายชื่อของแต่ละกลุ่มอายุทุก ๓ รายชื่อ จนได้ครบจำนวนกลุ่มอายุละ ๖๐๐ รายชื่อ ทั้งนี้ชื่อที่ซ้ำกันผู้วิจัยจะเก็บชื่อเหล่านั้นไว้ทุกชื่อ เนื่องจากเป็นชื่อที่ตั้งตาม ความนิยมซึ่งอาจส่งผลต่อความเชื่อและค่านิยมของชาวไทลื้อกลุ่มนี้ ผลการวิเคราะห์ ชื่อดังกล่าวเป็นดังนี้

๑. ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

การวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อผู้วิจัยจะวิเคราะห์ด้วยการแยก

หน่วยศัพท์ กล่าวคือผู้วิจัยจะนำชื่อที่ได้แต่ละชื่อมาแยกศัพท์ที่แสดงความหมายแต่ละความหมายออกจากกัน เช่น ชื่อ “ธีรพัฒน์” มี ๒ หน่วยศัพท์ คือ “ธีร” กับ “พัฒน์” ในขณะที่ ชื่อ “กาญจนา” ถือเป็นหนึ่งหน่วยศัพท์ เป็นต้น จากนั้นนำหน่วยศัพท์ที่ได้มาจัดกลุ่มความหมายโดยยึดความหมายตามพจนานุกรมคำเมือง (เจริญ มาลาโรจน์, ศักดิ์รินทร์ ชาวจิ๋ว และ ยุทธการ ชันชัย ๒๕๕๑) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖) พจนานุกรมบาลี-ไทย (ชินินทร์ สระคำ และ จำลอง สรวัดนิก ๒๕๓๘) และการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนเพื่อตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกัน

ในการจัดกลุ่มความหมายผู้วิจัยจะพิจารณาจัดหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเดียวกัน สอดคล้องกัน หรือมีความหมายทำนองเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน เช่น ชื่อ “ธีรพัฒน์” แยกเป็น “ธีร” หมายถึง “นักปราชญ์” จัดให้อยู่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรอบรู้ กับ “พัฒน์” หมายถึง “ความเจริญ” จัดให้อยู่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ส่วนชื่อ “กาญจนา” มี ๑ หน่วยศัพท์ ซึ่งมีความหมายว่า “ทอง” ผู้วิจัยจัดให้อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ

ผลการวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อพบความหมายทั้งสิ้น ๑๓ กลุ่มความหมาย โดยแต่ละความหมายอาจปรากฏคำพ้องคือเป็นหน่วยศัพท์ในชื่อที่เป็นคำมูลหนึ่งคำ หรืออาจเป็นหน่วยศัพท์ที่ปรากฏร่วมกับหน่วยศัพท์อื่นในชื่อที่เป็นคำประสมหรือคำสมาสก็ได้ ดังนี้

๑. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความดี ความเป็นมงคล ความเจริญรุ่งเรือง ความเพิ่มพูน ความสำเร็จ และความประเสริฐ เช่น สุ ดี ศรี สิริ ศุภ สวัสดิ์ มงคล เจริญ จรัส จำรัส จรูญ ภัทร เสงวน ชูติ ไชติ โรจน์ พัฒน์ วัฒน ใสว ภค ธันย คุณ ทวี เพิ่ม พูน สิทธิ ประเสริฐ พิสิฐ พร วร บวร

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ได้แก่ สุโรจน์ สุพัฒน์ ดี จันทรดี ศรี ศรีแก้ว สิริรัตน์ ศุภชัย ศุภรัตน์ สวัสดิ์ พงศภัก มงคล เจริญ จรัสเฉลิม จำรัส จรูญ อากาศภัทร ภัทรสุดา เสงวนศักดิ์ ชูตินันท์ ไชติ รัฐโรจน์ พัฒน์ พีรพัฒน์ สุวัฒน์ ณัฐวัฒน์ ใสว ภคจิรา ธันยพร คุณ ทวี

๒๒๔ อำนาจ ปักษาสุข

ทวิคคตฺตี เพิ่มคคตฺตี พุน สิทธิชัย อนุสิทธิ ประสิทธิ ประเสริฐ สุพิสิฐ พรเด่น กนกพร วราพร บวรวิชัย เป็นต้น

๒. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง ของมีค่า ความร่ำรวย สิ่งของ และความอุดมสมบูรณ์ เช่น ทรัพย์ สิน ธน สมบัติ เงิน รัชต์ ทอง คำ มาศ อุไร กนก กาญจน สุพรรณ แก้ว จินดา รัตน์ มณี พชร วิเชียร เพทาย ทับทิม พลอย ชัน ธง ฉิ่ง พิณ แพร สร้อย หมวก อุดม

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ ได้แก่ ครอบทรัพย์ ศุภสิน ธนวัฒน์ สมบัติ เงิน รัชต์ชานนท์ ชันทอง บัวคำ จุฑามาต อุไรทิพย์ กนกวรรณ กรกนก มณฑกาญจน์ กาญจนา กาญจนภรณ์ สุพรรณ แก้ว ไข แก้ว จินดา ศิริรัตน์ วิจารณ์ มณีวรรณ อัญมณี พชราภรณ์ วิเชียร วชิระ เพทาย ทับทิม พลอย ชันแก้ว ธงชัย ฉิ่ง พิณ แพร สร้อย หมวก อุดมทรัพย์ เป็นต้น

๓. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับกิริยาอาการของมนุษย์ ลักษณะ สภาพ สี และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ เช่น เปลี่ยน บั่น เวียน วาด น้อม จุล เล็ก น้อย บาง จ้อย รี โสภา สุนทร ประไพ วิไล วิจิตร ขาว แดง สีฟ้า ลักษณะ มานะ ไว

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ ได้แก่ มา ผัด เปลี่ยน บั่น เวียน วาด สีบ ยืน สงวน สมอง อุ่น น้อม จุลจักร เล็ก น้อย บาง จ้อย รี โสภา สุนทร จิตรประไพ วิไลวรรณ พิไลวรรณ วิจิตร แจ้ว ขาว แดง สีฟ้า ออกุศล ศุภลักษณะ เสาวลักษณะ มานะ ไว เป็นต้น

๔. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏขึ้นเอง อันได้แก่ ธรรมชาติทั่วไปและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ อาทิ พืช สัตว์ ดวงดาวต่าง ๆ รวมถึงวันเวลาด้วย ตัวอย่างหน่วยศัพท์ในกลุ่มความหมายนี้ เช่น มาลี ผกา บัว มะลิ พิภล ลำดวน สิงห์ ดาว ดารา เดือน จันทร์ นภา เมฆ รุ่ง อรุณ อูษา รัชนี รัตติกาล

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ มาลี ผกามาศ บัวแก้ว บัวคำ บัวจันทร์ มะลิ พิกุลทอง ลำดวน สิงห์แก้ว สิงห์คำ สิงห์ทอง ธนูสิงห์ แสงดาว กิ่งดาว ดารา ดารารัตน์ แสงเดือน ดวงเดือน จันทร์ จันทร์แก้ว จันทร์เพ็ญ แพรวงมา ศิริมา เมฆ รุ่งสีน้ อรุณ อุษา รัชนี รัตติกาล เป็นต้น

๕. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเกียรติ ยศ อำนาจ ชัยชนะ การรบ ความกล้าหาญ พลัง และความเป็นใหญ่ เช่น กิตติ กฤต เกียรติ ยศ ศักดิ์ ฤทธิ์เดช ชัย ยุทธ โยธี ณรงค์ พีร วีร สุร อาจ พล อธิป นรินทร

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ ได้แก่ กิตติพงษ์ ญัฐกิตติ กฤตัญญู กรกฤต เกียรติศักดิ์ ยศ ศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมศักดิ์ ผดุงศักดิ์ จีรศักดิ์ ทรงศักดิ์ ทนงศักดิ์ นพฤทธิ์ เดช เดชา เรวัดชัย ประสพชัย วิชัย ยุทธนา ยุทธพิชัย โยธี โยธิน ณรงค์ ณรงค์ศักดิ์ พีรพัฒน์ พีรณัฐ วีรพัฒน์ สุรชัย อาจ พล ชัชพล ญัฐพล ดำรงพล พลพัฒน์ พลวัฒน์ รัชพล ชนาธิป นรินทร เป็นต้น

๖. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูล

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูล ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย อวัยวะในร่างกาย ลำดับญาติ และวงศ์ตระกูล เช่น นรา มานพ มนุษย์ อร พินดา นารี สุดา ธิดา ดนัย ตา ใจ จิตร กมล พงศ์ วงศ์ ประยูร

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูล ได้แก่ นราวิชัย มานพ มนุษย์ อรวรรณ พินดา นารี สุดาพร กิ่งสุดา ภัทรสุดา ธิดารัตน์ ญัฐธิดา ชลธิดา ญัฐดนัย ตา ใจ จิตร กมล กมลชนก สมพงศ์ จูติพงศ์ วงศ์พัทธ์ ประยูร เป็นต้น

๗. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรู้

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรู้ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับนักปราชญ์ ปัญญา ความรู้ ความคิด คำพูด และการสร้างสรรค์ต่าง ๆ เช่น เมธี บัณฑิต ญัฐธีร ปวีณา ภูริ วุฒิ วิทยา เวทย์ วิชญ์ พิชญ์ อรรถ คิด เจตน์ พจน์ นิพนธ์ ประดิษฐ์

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรู้

๒๒๖ อานาจ ปักชาสุข

รอบรู้ ได้แก่ เมธี สุเมธ สุเมธินี บัณฑิตา บัณฑิตา ญัฐภัทร ญัฐวุฒิ ญัฐพล ญัฐพงศ์
ชยญัฐ ธีรวัฒน์ ธีรภัทร์ ปวีณา ภูริญัฐ ญาณภูรี ญัฐวุฒิ ทรวงวุฒิ กวีวิทยา ทนงค์เวทย์
กวีวิชัย บวรวิชัย ศุภาพิชญ์ อรรถพล อรรถพงษ์ อรรถสิทธิ์ สมคิด เจตน์ พจน์ นิพนธ์
ประดิษฐ์ เป็นต้น

๘. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมาย
เกี่ยวกับหลักกรรมคำสอน การปฏิบัติตามแนวคิดของศาสนาต่าง ๆ เทพเจ้า รวมถึง
ความเชื่อทางไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ และโชคลาง เช่น บุญ ธรรม วิสาขา นิโรธ ฤตงค์
เทพ เทวา พิษณุ สุรเชษฐ์ อินดา ศิว ทิพย์ มนต์ ขวัญ โชค

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับศาสนาและ
ความเชื่อ ได้แก่ บุญช่วย บุญชู บุญมี บุญธรรม วันวิสาข์ นิโรธ ฤตงค์ ธราเทพ เทวา
พิษณุ สุรเชษฐ์ อินดา ศิวกร ตีบ ปิยะทิพย์ จุฑาทิพย์ มนต์ชัย สุทธิมนต์ ขวัญชัย
เฉลิมขวัญ ศุภโชค สิทธิโชค เป็นต้น

๙. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักและความสุข

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักและความสุข ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมาย
เกี่ยวกับความสัมพันธ์รักใคร่ ความสนุกสนานร่าเริง ความเพลิดเพลิน รวมถึงความสุข
สงบ เช่น สายใจ สวาท กานต์ ปิย นันท เพลิน ปราโมทย์ เกษม สำราญ สุข สงบ
สงัด

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความรักและ
ความสุข ได้แก่ สายใจ สวาท เนติกานต์ ปิยงกูร ปิยนันท์ นนท์ นนทวรรณ นันทวุฒิ
สรนันท์ ชุตินันท์ เพลินใจ ปราโมทย์ เกษม สำราญ สุขใจ สุชี สงบ สงัด เป็นต้น

๑๐. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการดำรงอยู่

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการดำรงอยู่ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มี
ความหมายเกี่ยวกับการเกิด การมีชีวิต การคงอยู่ การดำรงอยู่ เช่น ขาติ ปราณี จิร
ฐิติ ดำรง ถาวร เสถียร

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการ
ดำรงอยู่ ได้แก่ วีรชาติ สมชาติ ปราณี จิราพร จิราภาค จิรายุ จีรศักดิ์ ภัคจิรา ฐิติพงศ์
ดำรงพล ดำรงค์ชัย ถาวร เสถียร เป็นต้น

๑๑. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสม ความควร และหน่วยศัพท์ที่แสดงการเปรียบเทียบ เช่น สม เสมอ เตียม ประดุจ ฉั้น ปาน

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ ได้แก่ สมเพชร สมชาย สมศักดิ์ สมศรี สมพงษ์ จันทรสม สมฤดี เสมอ เตียม ประดุจ ฉั้นชาย ปานฤทัย เป็นต้น

๑๒. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเป็นตัวเลข การแสดงลำดับ และการบอกจำนวน เช่น เดียว ประถม ปฐม เบญจ นพ ทศ พัน หมื่น

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ได้แก่ เดียว ประถม ปฐม เบญจพร เบญจรงค์ นพรัตน์ ทศพล พัน หมื่น เป็นต้น

๑๓. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง คือ หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับการแสดงตำแหน่งหรือบริเวณ และการบอกทิศทาง ได้แก่ ยอด เคียงและอุดร

ตัวอย่างชื่อที่ประกอบด้วยหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง ได้แก่ ยอด เคียงดาว อุดร

นอกจากกลุ่มความหมายทั้ง ๑๓ กลุ่มความหมาย ผู้วิจัยพบชื่อที่ไม่ทราบความหมายอีกจำนวนหนึ่ง อาทิ ลี ธิ เกร่ง ชนิด นาลี นาเชิล ชื่อดังกล่าวสันนิษฐานว่าผู้ตั้งชื่อไม่ได้ให้ความสำคัญกับความหมายของชื่อหรือเป็นภาษาปากที่ตัดมาจากคำหลายพยางค์ หรืออาจเกิดจากการบันทึกชื่อไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นของเจ้าของชื่อ นอกจากนี้ยังอาจเป็นชื่อที่มาจากภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปโดยแยกให้เห็นความหมายย่อยของแต่ละกลุ่มความหมายและตัวอย่างหน่วยศัพท์ ได้ดังตาราง

๒๒๘ อำนาจ ปักษาสุข

ตารางที่ ๑ ความหมายย่อของแต่ละกลุ่มความหมายและตัวอย่างหน่วยศัพท์

กลุ่มความหมาย	ความหมายย่อ	ตัวอย่างหน่วยศัพท์
สิริมงคลและ ความเจริญรุ่งเรือง	ความดี	สุ ดี ศรี สิริ สวัสดิ์
	ความเป็นมงคล	มงคล
	ความเจริญรุ่งเรือง	เจริญ จรัส ภัทร ชูติ พัฒน์
	ความเพิ่มพูน	คุณ ทวี เพิ่ม พูน
	ความสำเร็จ	สิทธิ์ ประสิทธิ์
	ความประเสริฐ	ประเสริฐ พิสิฐ พร วร บวร
ทรัพย์สินสิ่งของ	ทรัพย์สินเงินทองของมีค่า	ทรัพย์ เงิน ทอง แก้ว จินดา มณี
	สิ่งของ	ขัน แพร สร้อย
	ความอุดมสมบูรณ์	อุดม
กิริยาและ คุณลักษณะ	กิริยาอาการ	เปลี่ยน เวียน วาด สืบ ยืน
	สภาพ ลักษณะ	เล็ก น้อย บาง จ้อย รี โสภา วิไล
	สี	ขาว แดง สีฟ้า ออกุษณ์
	คุณลักษณะต่าง ๆ	มานะ ไว
ธรรมชาติ	ธรรมชาติทั่วไป	นาภา เมฆ รุ่ง
	พืชพรรณ	มาลี ผกา บัว มะลิ พิกุล ลำดวน
	สัตว์	สิงห์
	ดวงดาว	ดาว ดารา เดือน จันทร์
	วันเวลา	อรุณ อุษา รัชนี รัตติกาล
เกียรติยศและ อำนาจ	เกียรติยศ	กิตติ กฤต เกียรติ ยศ
	อำนาจ ชัยชนะ	ศักดิ์ ฤทธิ์เดช ชัย
	การรบ ความกล้าหาญ	ยุทธ โยธ ณรงค์ พีร วีร สุร อาจ
	พลัง	พล
	ความเป็นใหญ่	อธิป นรินทร์

ตารางที่ ๑ (ต่อ) ความหมายย่อยของแต่ละกลุ่มความหมายและตัวอย่างหน่วยศัพท์

กลุ่มความหมาย	ความหมายย่อย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์
คนและวงศ์ตระกูล	คน	นรา อร นารี สุดา ธิดา ดนัย
	อวัยวะ	ตา ใจ จิตร กมล
	วงศ์ตระกูล	พงศ์ วงศ์ ประยูร
ปัญญาความรอบรู้	ปัญญาความรู้	เมธี ญัฐ ธีร ฎริ เวทย์ วิชญ์ พิชญ์
	ความคิด	คิด เจตน์
	คำพูด	พจน์
	การสร้างสรรค์	นิพนธ์ ประดิษฐ์
ศาสนาและ ความเชื่อ	พุทธศาสนา	บุญ ธรรม วิสาข์ นิโรธ ธุดงค์
	พราหมณ์	พิชญ์ สุรเชษฐ์ อินถา ศิว
	ความเชื่ออื่น ๆ	ทิพย์ มนต์ ขวัญ ไชค
ความรักและ ความสุข	ความรัก ความสัมพันธ์	สวาท กานต์ ปิย
การเกิดและ การดำรงอยู่	ความสุขสงบ	นนท์ เพลิน สำราญ สุข สงบ
	การเกิด	ชาติ ปราณี่
ความเหมาะสมและ การเปรียบเทียบ	การดำรงอยู่	จิรา จูติ ดำรง ถาวร เสถียร
	ความเหมาะสม	สม
ลำดับและจำนวน	การเปรียบเทียบ	ประดุจ ฉันท ปาน
	ลำดับ	ประภม ปฐม นพ
ตำแหน่งและทิศทาง	จำนวน	พัน หมื่น
	ตำแหน่ง	เคียง
ไม่รู้จักความหมาย	ทิศทาง	อุดร
	ลี ริ เกร็ง นาเชิล	ลี ริ เกร็ง นาเชิล

การวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อ ผู้วิจัยจะแบ่งอายุของเจ้าของชื่อออกเป็น ๒ กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นตัวแทนของชื่อในยุคเก่า และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ซึ่งเป็นตัวแทนของชื่อในยุคปัจจุบัน โดยจะนำเสนอให้เห็นรายละเอียด

๒๓๐ อำนาจ ปักษาสูช

ละเอียดของแต่ละกลุ่มอายุ ดังนี้

๑.๑ ความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๐๐ ชื่อ คิดเป็น ๗๓๗ หน่วยศัพท์ พบกลุ่มความหมายทั้งสิ้น ๑๓ กลุ่ม สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ ความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของกลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

กลุ่มความหมาย	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑. ทรรศนสินสิ่งของ	๑๖๐	๒๑.๗๑
๒. กิริยาและคุณลักษณะ	๑๕๙	๒๑.๕๗
๓. ธรรมชาติ	๑๒๑	๑๖.๔๒
๔. สิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง	๑๐๒	๑๓.๘๔
๕. ศาสนาและความเชื่อ	๔๒	๕.๗๐
๖. คนและวงศ์ตระกูล	๓๙	๕.๒๙
๗. เกียรติยศและอำนาจ	๓๒	๔.๓๔
๘. ความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ	๑๗	๒.๓๑
๙. ปัญญาความรอบรู้	๑๖	๒.๑๗
๑๐. ความรักและความสุข	๑๕	๒.๐๔
๑๑. ลำดับและจำนวน	๑๐	๑.๓๗
๑๒. การเกิดและการดำรงอยู่	๖	๐.๘๑
๑๓. ตำแหน่งและทิศทาง	๓	๐.๔๐
๑๔. ไม่รู้ความหมาย	๑๕	๒.๐๓
รวม	๗๓๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่ากลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่พบมากที่สุดคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรรศนสินสิ่งของ โดยพบร้อยละ ๒๑.๗๑

รองลงมาคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ พบร้อยละ ๒๑.๕๗ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ พบร้อยละ ๑๖.๔๒ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง พบร้อยละ ๑๓.๘๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ พบร้อยละ ๕.๗๐ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูลพบร้อยละ ๕.๒๙ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ พบร้อยละ ๔.๓๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ พบร้อยละ ๒.๓๑ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรอบรู้ พบร้อยละ ๒.๑๗ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักและความสุข พบร้อยละ ๒.๐๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน พบร้อยละ ๑.๓๗ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการดำรงอยู่ พบร้อยละ ๐.๘๑ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มความหมายที่พบน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง โดยพบร้อยละ ๐.๔๐ นอกจากนี้ยังมีหน่วยศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายอีกร้อยละ ๒.๐๓

หน่วยศัพท์ที่แสดงความหมายแต่ละความหมายในชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ ตัวอย่างหน่วยศัพท์และชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์	ตัวอย่างชื่อ
ทรัพย์สินสิ่งของ	เงิน ทอง คำ สุวรรณ แก้ว จินดา เพทาย พลอย สร้อย หมวก	เงิน ทอง ทองดี ชันทอง ชันคำ บัวคำ สุวรรณ แก้ว ไช้แก้ว จินดา เพทาย พลอย หมวก สร้อย
กิริยาและ คุณลักษณะ	เปลี่ยน วาด น้อม มา ยืน เล็ก บาง รี่ แดง สีฟ้า มานะ โสภา สุนทร วิไล	เปลี่ยน วาด น้อม มา ยืน เล็ก บาง รี่ แดง สีฟ้า มานะ โสภา สุนทร วิไลวรรณ
ธรรมชาติ	เกสร บัว มะลิ จำปี ลำดวน หนู จันท์ ชล อัมพร สุรีย์	เกสร บัวจันทร์ บัวหอม บัวตอง บัวผัน มะลิ จำปี ลำดวน หนู จันท์ เพ็ญจันทร์ จันทร์ฉาย ชล อัมพร สุรีย์

๒๓๒ อำนาจ ปักษาสูช

ตารางที่ ๓ (ต่อ) ตัวอย่างหน่วยศัพท์และชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์	ตัวอย่างชื่อ
สิริมงคลและ ความเจริญรุ่งเรือง	ดี ศรี สวัสดิ์ เจริญ จรัส โชติ คุณ ทวี พูน ประเสริฐ	ดี จันทร์ดี ศรี ศรีคำ เพ็ญศรี สวัสดิ์ เจริญ จรัสโชติ คุณ ทวี บุญทวี ประเสริฐ
ศาสนาและ ความเชื่อ	บุญ ธรรม นิโรธ อินถา	บุญ บุญเที่ยง บุญช่วย บุญธรรม สุธรรม นิโรธ อินถา
คนและวงศ์ตระกูล	มนุษย์ นารี พินดา มานพ จิตร ใจ ตา พงศ์ ประยูร	มนุษย์ นารี พินดา มานพ จิตร ใจ ใจ ตา สมพงศ์ อรรถพงษ์ ประยูร
เกียรติยศและ อำนาจ	กิตติ กฤต ยศ ศักดิ์ ชัย ยุทธ โยธี ณรงค์ สุร พล อาจ เคช	กิตติพงษ์ ภรกกฤต ยศ เฉลิมศักดิ์ เทอดศักดิ์ สิทธิชัย ณรงค์ สุรพล อาจ เคช
ความเหมาะสมและ การเปรียบเทียบ	สม ประดุจ	สมพงศ์ สมศรี จันทร์สม ประดุจ
ปัญญาความรอบรู้	สุเมธ เฉลียว เวทย์ วิชญ์ คิด พจน์ นิพนธ์ ประดิษฐ์	สุเมธ สุเมธินี เฉลียว เวทย์ กรวิชญ์ สมคิด พจน์ นิพนธ์ ประดิษฐ์
ความรักและ ความสุข	สวาท นนท์ เฟลิน ปราโมทย์ เกษม สำราญ สงบ	สวาท นนท์ เฟลินใจ ปราโมทย์ เกษม สำราญ สงบ
ลำดับและจำนวน	ลูน นพ พัน หมื่น	ลูน นพรัตน์ พัน หมื่น
การเกิดและ การดำรงอยู่	ชาติ ปราณี นรินทร์ ถาวร เสถียร	สมชาติ ปราณี นรินทร์ ถาวร เสถียร
ตำแหน่งและทิศทาง	อุดร	อุดร
ไม่รู้ความหมาย	เกร่ง ธิ นาลี นาเชิด	เกร่ง ธิ นาลี นาเชิด

๑.๒ ความหมายของชื่อของชาวไทยลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทยลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี จำนวน ๖๐๐ ชื่อ คิดเป็น ๙๒๐ หน่วยศัพท์ พบกลุ่มความหมายทั้งสิ้น ๑๓ กลุ่ม สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของกลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี

กลุ่มความหมาย	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑. สิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง	๑๗๖	๑๙.๑๓
๒. ทรัพย์สินสิ่งของ	๑๒๓	๑๓.๓๗
๓. เกียรติยศและอำนาจ	๑๒๑	๑๓.๑๕
๔. ธรรมชาติ	๑๑๑	๑๒.๐๗
๕. กิริยาและคุณลักษณะ	๙๘	๑๐.๖๖
๖. คนและวงศ์ตระกูล	๙๐	๙.๗๘
๗. ปัญญาความรู้	๘๒	๘.๙๑
๘. ความรักและความสุข	๒๘	๓.๐๔
๙. การเกิดและการดำรงอยู่	๒๖	๒.๘๓
๑๐. ศาสนาและความเชื่อ	๒๕	๒.๗๒
๑๑. ลำดับและจำนวน	๑๗	๑.๘๕
๑๒. ความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ	๑๒	๑.๓๐
๑๓. ตำแหน่งและทิศทาง	๒	๐.๒๒
๑๔. ไม่รู้ความหมาย	๙	๐.๙๗
รวม	๙๒๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่ากลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีที่พบมากที่สุดคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง โดยพบร้อยละ ๑๙.๑๓ รองลงมาคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ พบร้อยละ ๑๓.๓๗ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ พบร้อยละ ๑๓.๑๕ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ พบร้อยละ ๑๒.๐๗ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ พบร้อยละ ๑๐.๖๖ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูล พบร้อยละ ๙.๗๘ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรู้ พบร้อยละ ๘.๙๑ กลุ่มความหมาย

๒๓๔ อำนาจ ปักชำสุช

เกี่ยวกับความรักและความสุข พบร้อยละ ๓.๐๔ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการดำรงอยู่ พบร้อยละ ๒.๘๓ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ พบร้อยละ ๒.๗๒ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน พบร้อยละ ๑.๘๕ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ พบร้อยละ ๑.๓๐ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง พบร้อยละ ๐.๒๒ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีหน่วยศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายอีกร้อยละ ๐.๙๗

หน่วยศัพท์ที่แสดงความหมายแต่ละความหมายในชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ ตัวอย่างหน่วยศัพท์และชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์	ตัวอย่างชื่อ
สิริมงคลและ ความเจริญรุ่งเรือง	สุ สิรี สุภ สุวสิทธิ์ มงคล เจริญ ภักทร พัฒน์ วิวัฒน์ รุจิ ธันย เพิ่ม พิสิฐ พร วร บวร	สุพัฒน์ สุพิสิฐ สิริรัตน์ ศิริพร ศิริพรรณ ศุภรัตน์ ศุภาพิชญ์ สุวสิทธิ์ มงคล เจริญ ณัฐภักทร ธิรภักทร ภีรพัฒน์ พลพิพัฒน์ ณัฐวิวัฒน์ จเรวิวัฒน์ จารุวิวัฒน์ รุจิรัตน ธันยบุรณธ์ ธันยพร เพิ่มศักดิ์ พิสิฐ วรรณพร ประภาพร วราพร บวรวิชญ์
ทรัพย์สินสิ่งของ	ทรัพย์ สิน ธน กาญจนา มาศ กนก แก้ว รัชต์ พัชร จุฑา	ครองทรัพย์ ศุภสิน ออมสิน ธนภรณ์ ธนวิวัฒน์ กาญจนา กาญจนภรณ์ ผกามาศ จุฑามาศ กรกนก แก้ว รัชต์ชานนท์ รัชฎาวรรณ สุวพัชร พัชรา พัชรภรณ์ จินห์จุฑา จุฑาทิพย์
เกียรติยศและ อำนาจ	กิตติ กฤต เกียรติ ศักดิ์ เกรียงไกร ฤทธิ ชัย ยุทธ โยธี ณรงค์ พีร พล อธิป	กิตติกร กิตติศักดิ์ ณัฐกิตติ์ กฤตณัย เกียรติศักดิ์ จิรศักดิ์ เกรียงไกร นพฤทธิ ชัยวิวัฒน์ ชยณัฐ ยุทธพิชัย ยุทธนา โยธี โยธิน ณรงค์ ณรงค์ศักดิ์ พีรณัฐ พีรพัฒน์ พลวิวัฒน์ ณัฐพล ชนาธิป

ตารางที่ ๕ (ต่อ) ตัวอย่างหน่วยศัพท์และชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์	ตัวอย่างชื่อ
ธรรมชาติ	นภา ผกา มัลลิกา กรรณิการ์ สิงห์ สังข์ ดาว ดารา เดือน สุรีย ทิวา	แพรวนภา พิมผกา ผกามาศ มัลลิกา กรรณิการ์ ธนุสิงห์ สังข์กิงดาว ดารา ดารารัตน์ ดวงเดือน แสงเดือน สุรีย สุรียา พรทิวา
คนและวงศ์ตระกูล	สุดา ธิดา นุช กัณย์ ชาย ดนัย จิต กมล ฤดี กร มิตร พงศ์	สุดาพร ธิดารัตน์ ณีฐฐิดา ปุณยนุช ณัฐกัณย์ สมชาย ดนัย ณัฐดนัย จิตสุภา กมลชนก กมลนัย ดวงฤดี กรกนก มิตรชัย พงศกร จิตพงศ์
กิริยาและ คุณลักษณะ	พิศ จุล เค้น จรรย ลักษณะ อกฤษณ์ พิไล วิจิตร	พิศ จุลจักร พรเด่น จรรยพร เสาวลักษณ์ ศุภลักษณ์ อกฤษณ์ พิไลวรรณ วิจิตร
ปัญหาความรู้	เมธี ณัฐ ธีร ภูรี วิทยา เวทย์ วุฒิ วิษณุ พิชญ์ อรรถ สิทธิ	เมธี ณัฐวุฒิ ณัฐพร ธีรภัทร ธีระศักดิ์ ญาณภูรี กรวิทยา ทนงเวทย์ ทรงวุฒิ นราวิษณุ ศุภาพิชญ์ อรรถสิทธิ
ความรักและ ความสุข	กานต์ ปิย นน্থ เพลิน สุข	เนติกานต์ ปิยนันท์ ปิยะทิพย์ นนทวรรณ นันทวุฒิ ชุตินันท์ สุขใจ สุชี
การเกิดและ การดำรงอยู่	ชาติ จิรา จูติ ธิติ ดำรง เสถียร	ชาติ วีรชาติ สมชาติ จิราพร จีระศักดิ์ จูติพงศ์ ธิติกร ธิติวุฒิ ดำรงพล เสถียรพงษ์
ศาสนาและ ความเชื่อ	วิสาข์ รุดงค์ เทพ เทวา สุรเชษฐ์ ศิว มนต์ ขวัญ โชค	วันวิสาข์ รุดงค์ ธีราเทพ เทวา สุรเชษฐ์ ศิวกรสุทธิมนต์ ขวัญชัย เฉลิมขวัญ สิทธิโชค
ลำดับและจำนวน	เอก ประถม ปฐม เบญจ นพ ทศ	เอกชัย ประถม ปฐม เบญจพร เบญจวรรณ นพฤทธิ์ ทศพล
ความเหมาะสมและ การเปรียบเทียบ	สม เสมอ ฉัน ปาน	สมพร สมเพชร สมศักดิ์ เสมอ ฉันชาย ปานฤทัย
ตำแหน่งและทิศทาง	เคียง ยอด	เคียงดาว ยอด

๒๓๖ อำนาจ ปรัชญา

ตารางที่ ๕ (ต่อ) ตัวอย่างหน่วยศัพท์และชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างหน่วยศัพท์	ตัวอย่างชื่อ
ไม่มีความหมาย	อิมทิตรา ละแนน อนพิทย์	อิมทิตรา ละแนน อนพิทย์

เมื่อพิจารณากลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุ สามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงกลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุ

กลุ่มความหมาย	ชื่อของชาวไทลื้อ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป	ชื่อของชาวไทลื้อ กลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี
	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑. ทรัพย์สินสิ่งของ	๒๑.๗๑	๑๓.๓๗
๒. กิริยาและคุณลักษณะ	๒๑.๕๗	๑๐.๖๖
๓. ธรรมชาติ	๑๖.๔๒	๑๒.๐๗
๔. สิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง	๑๓.๘๔	๑๙.๑๓
๕. ศาสนาและความเชื่อ	๕.๗๐	๒.๗๒
๖. คนและวงศ์ตระกูล	๕.๒๙	๙.๗๘
๗. เกียรติยศและอำนาจ	๔.๓๔	๑๓.๑๕
๘. ความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ	๒.๓๑	๑.๓๐
๙. ปัญญาความรู้	๒.๑๗	๘.๙๑
๑๐. ความรักและความสุข	๒.๐๔	๓.๐๔
๑๑. ลำดับและจำนวน	๑.๓๗	๑.๘๕
๑๒. การเกิดและการดำรงอยู่	๐.๘๑	๒.๘๓
๑๓. ตำแหน่งและทิศทาง	๐.๔๐	๐.๒๒
๑๔. ไม่มีความหมาย	๒.๐๓	๐.๙๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางแสดงให้เห็นว่าความหมายของชื่อของชาวไทลื้อทั้งกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปและกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี สามารถจัดได้เป็น ๑๓ กลุ่มความหมายเช่นกัน แต่ชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุมีการเลือกใช้ชื่อในแต่ละกลุ่มความหมายแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของหน่วยศัพท์ในแต่ละกลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปปรากฏหน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของมากที่สุด กลุ่มความหมายที่ปรากฏรองลงมาและมีค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๑๐ คือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ตามลำดับ การปรากฏหน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับทรัพย์สินสิ่งของ ความเป็นสิริมงคล และความเจริญรุ่งเรือง โดยเป็นความปรารถนาที่อยากจะให้เกิดขึ้นหรือมีขึ้นกับชีวิต อันจะทำให้ชีวิตมีความสุข สำหรับความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะนั้นเป็นสิ่งที่สังเกตได้ง่าย ส่วนใหญ่เป็นคำสั้น ๆ แต่สามารถบ่งบอกลักษณะของเจ้าของชื่อได้ชัดเจน จึงนิยมนำมาใช้ตั้งเป็นชื่อ นอกจากนี้กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติแสดงให้เห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มนี้มีความผูกพันใกล้ชิดและมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ

สำหรับชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีปรากฏหน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด กลุ่มความหมายที่ปรากฏรองลงมาและมีค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๑๐ คือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ ตามลำดับ กลุ่มความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นความนิยมที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมของชาวไทลื้อ กล่าวคือชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี แสดงให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับความเป็นสิริมงคล ความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับทรัพย์สินสิ่งของ และให้ความสำคัญกับเกียรติยศ อำนาจ ชื่อเสียงด้วย โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความต้องการในลำดับต้น ๆ ที่ชาวไทลื้อกลุ่มนี้ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับชีวิต ส่วนกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาตินั้นแสดงให้เห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปียังคงมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องและผูกพันอยู่กับธรรมชาติรอบตัว

ความแตกต่างของการปรากฏค่าเฉลี่ยของหน่วยศัพท์ในแต่ละกลุ่มความหมาย

๒๓๘ อำนาจ ปักชำสุช

ของชื่อของชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุอาจแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมของชาวไทลื้อ โดยชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ และความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติซึ่งเป็นคำสั้น ๆ ที่เข้าใจได้ง่าย มีความชัดเจน เช่น บัว มะลิ วาด น้อม เล็ก เริ่มลดลง ในขณะที่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ เช่น ศิริพร สวัสดิ์ มงคล พลพิพัฒน์ ณัฐวัฒน์ เจริญวัฒน์ จารุวัฒน์ กิตติศักดิ์ เกียรติไกร นพฤทธิ์ ยุทธพิชัย ยุทธนา เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีความซับซ้อนขึ้น มีการประกอบอาชีพการงานที่เปลี่ยนไป มีการต่อสู้และแข่งขันมากขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงแสดงออกผ่านกลุ่มความหมายของชื่อซึ่งสะท้อนความคิดและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

๒. ค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

คำศัพท์ในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด การใช้ชีวิต และการมองโลกของคนในชุมชน การวิเคราะห์คำศัพท์ของชุมชนใด จะทำให้เกิดความรู้ และมีความเข้าใจคนในชุมชนนั้นมากขึ้น ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์คำศัพท์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทลื้อก็必将ทำให้เข้าใจความคิด การมองโลก และค่านิยมต่าง ๆ ของชาวไทลื้อด้วยเช่นกัน

หัวข้อนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มอายุทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน ทั้งนี้กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่ปรากฏในความถี่สูงแสดงว่าชาวไทลื้อมีความเชื่อ และค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก ในที่นี้จะกล่าวถึงค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่ปรากฏเด่นชัดคือปรากฏในความถี่สูง ๔ ลำดับแรก ดังนี้

๒.๑ ค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่ปรากฏในความถี่สูง ๔ ลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง กลุ่มความหมายดังกล่าวสะท้อนวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อของชาวไทลื้อ ดังนี้

๒.๑.๑ ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา

สิ่งที่พึงปรารถนา คือ สิ่งที่คุณคณลอยากจะมี อยากจะได้ หรืออยากจะทำให้เกิดขึ้นกับชีวิตของตนเอง ครอบครัว และวงศ์ตระกูล จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปทำให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาของคนไทลื้อดังต่อไปนี้

๒.๑.๑.๑ ความมั่งคั่งร่ำรวย

ความมั่งคั่งร่ำรวยเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา ผู้คนทั่วไปต่างปรารถนาให้ตนเองมีทรัพย์สินเงินทองของมีค่าต่าง ๆ อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นผู้มั่งคั่ง ชื่อของชาวไทลื้อที่มีอายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไปก็สะท้อนให้เห็นความปรารถนาดังกล่าวเช่นกัน ทั้งนี้ผู้ที่มั่งคั่งร่ำรวยจะทำให้ดำเนินชีวิตอย่างสุขสบาย นอกจากนี้สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาจากความเป็นผู้มั่งคั่งร่ำรวยคือความมีอำนาจ ความมีหน้ามีตา ความเคารพยกย่อง และความรักจากคนในสังคม

ชาวไทลื้อถือว่าความมั่งคั่งร่ำรวยเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา ดังจะเห็นได้จากภาชิตของชาวไทลื้อที่แสดงให้เห็นค่านิยมดังกล่าว เช่น “มีเงินปากได้ มีไม้แบงเรินงาม” หมายถึง “มีเงินมีทองพูดได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือน” ซึ่งแสดงว่าคนที่มีเงินทองจะเป็นคนที่ได้รับการยอมรับ (ลมูล จันหน่อหม ๒๕๓๘ : ๘๘)

นอกจากนี้ประชัน รักพงษ์ (๒๕๔๒ : ๖๐๓๐) กล่าวว่าชาวไทลื้อ “นิยมสวมเครื่องประดับที่ทำด้วยเงิน เช่น ปลอกคอ กำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า ตุ่มหู” ซึ่งตรงกับทิวไลภรณ์ พานอ่อง (๒๕๔๒ : ๔๖๔๐) ที่กล่าวถึงเครื่องประดับของชาวไทลื้อที่จังหวัดพะเยาว่า “เครื่องประดับนิยมใช้เงิน และลูกปัดต่าง ๆ ตกแต่ง ทั้งแหวน กำไล สร้อยคอ” สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความนิยมในสิ่งของมีค่า เครื่องประดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความมั่งคั่งร่ำรวย โดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวไทลื้อมาตั้งแต่อดีต ด้วยเหตุนี้ชาวไทลื้อจึงนิยมนำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเครื่องประดับ รวมถึงทรัพย์สินเงินทองมาประกอบในชื่อของตนด้วย

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปก็สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความมั่งคั่งร่ำรวย ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ เช่น เงิน ทอง คำ สุวรรณ แก้ว จินดา เพทาย พลอย สร้อย เป็นต้น

๒.๑.๑.๒ ความเจริญรุ่งเรือง

ความเจริญรุ่งเรืองเป็นค่านิยมประการหนึ่งที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

ความเจริญรุ่งเรืองเป็นคุณลักษณะทางนามธรรมที่ทุกคนต้องการ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนต้องการให้ชีวิตของตนมีความเจริญรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จ และมีความก้าวหน้าทั้งในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ทั้งนี้ชาวไทลื้ออาจเชื่อว่าผู้ที่มีชื่อที่มีหน่วยศัพท์เกี่ยวกับความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองจะทำให้เจ้าของชื่อประสบแต่สิ่งที่ดีงาม เป็นมงคล และมีความเจริญรุ่งเรืองอันนำไปสู่ความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป จึงนิยมนำศัพท์ดังกล่าวมาใช้ในการตั้งชื่อ

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง เช่น ดี ศรี สวัสดิ์ เจริญ จรต ไซติ คุณ ทวี พูน ประเสริฐ เป็นต้น

๒.๑.๒ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย

วิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวไทลื้อสะท้อนให้เห็นผ่านกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ดังนี้

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติสะท้อนให้เห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มนี้มีความใกล้ชิดผูกพันกับธรรมชาติรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นพืชพันธุ์ สัตว์ รวมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติ ทั้งนี้ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์กับมนุษย์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม โดยเฉพาะการประกอบอาชีพที่ชาวไทลื้อมีอาชีพหลักคือการกสิกรรม ได้แก่ การทำนา และปลูกพืชผักต่าง ๆ (ประชัน รักพงษ์ ๒๕๔๒ : ๖๐๒๐) ดังนั้นชาวไทลื้อจึงนำเอาธรรมชาติใกล้ตัวมามีบทบาทในชีวิตของตน ด้วยการนำมาตั้งเป็นชื่อของตนเอง

อนึ่ง หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติบางหน่วยศัพท์นอกจากจะแสดงถึงความผูกพันกับธรรมชาติแล้ว ยังอาจมีความหมายแฝงถึงความงามได้อีกด้วย เนื่องจากเป็นหน่วยศัพท์ที่มีความหมายแสดงถึงธรรมชาติที่สวยงาม เช่น เพ็ญ จันทร์ แสงจันทร์ อัมพร เกสร เป็นต้น นอกจากนี้พืชพันธุ์บางชนิดยังมีความหมายแฝงแสดงถึงการนับถือในพระพุทธศาสนาได้เช่นกัน กล่าวคือ ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ของ

การสำเร็จมรรคผลหรือการตรัสรู้ในพระพุทธศาสนา คนไทยใช้ดอกบัวเป็นดอกไม้บูชาพระ เป็นดอกไม้ที่แสดงถึงความบริสุทธิ์ ศรัทธาในธรรม (สุวรรณี ดาวสดใส ๒๕๓๐ : ๖๓ อ้างถึงใน สมชาย สำเนียงงาม ๒๕๔๕ : ๘๕) ด้วยเหตุนี้ชาวไทลื้อซึ่งเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงนำหน่วยศัพท์ “บัว” มาใช้ในชื่อด้วยนั่นเอง

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น เกสร บัว มะลิ จำปี ลำดวน จันทร์ ชล อัมพร สุริย์ เป็นต้น

สำหรับกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะก็แสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายได้เช่นกัน กล่าวคือ ชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปจะมีการนำคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือคำที่แสดงสภาพลักษณะของเจ้าของชื่อที่สามารถพบเห็นและสังเกตได้ ซึ่งโดยมากเป็นคำสั้น ๆ มักจะเป็นหน่วยศัพท์ที่มีพยางค์เดียวมาตั้งเป็นชื่อเพื่อใช้เรียกขานกัน

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายผ่านกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ เช่น เปลี่ยน วาด น้อม มา ยืน เลิก บาง รี แดง เป็นต้น

๒.๒ คำนิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี

กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่มีอายุ ๑-๔๐ ปีที่ปรากฏในความถี่สูง ๔ ลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสติมงคลและความเจริญรุ่งเรือง กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ กลุ่มความหมายดังกล่าวสะท้อนวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อของชาวไทลื้อ ดังนี้

๒.๒.๑ คำนิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา

จากการวิเคราะห์ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ทำให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาของชาวไทลื้อดังต่อไปนี้

๒.๒.๑.๑ ความเจริญรุ่งเรือง

ชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี แสดงให้เห็นความปรารถนาที่จะให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นกับชีวิตเช่นเดียวกับชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป เห็นได้จากความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปีที่ปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับ

ชื่อเสียงและอำนาจเป็นสิ่งอันพึงปรารถนาในชีวิต เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันเริ่มมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย บางคนเดินทางไปประกอบอาชีพในสังคมเมือง ทำให้ต้องดิ้นรนต่อสู้และแข่งขันแย่งชิงเพื่อให้ได้สิ่งต่าง ๆ ที่ตนต้องการ ด้วยเหตุนี้คนกลุ่มนี้จึงปรารถนาที่จะได้รับชัยชนะ เพื่อให้ตนเองมีเกียรติยศ ชื่อเสียง ความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เห็นได้จากการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเกียรติยศ อำนาจ ชัยชนะ การต่อสู้ เป็นต้น

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับเกียรติยศและชื่อเสียง ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ เช่น กิตติ กฤต เกียรติ ศักดิ์ เกียรติเกรียงไกร ฤทธิ์ชัย เป็นต้น

๒.๒.๒ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย

วิถีชีวิตที่เรียบง่ายคือวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติรอบตัว กล่าวคือแม้ว่าในปัจจุบันวิถีชีวิตของชาวไทยจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงคือเริ่มปรารถนาเกียรติยศชื่อเสียงอันเป็นแรงกระตุ้นจากสังคมภายนอก แต่ก็ยังไม่ละทิ้งวิถีชีวิตดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่มีความเกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับธรรมชาติ ดังจะเห็นได้ว่าชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มนี้ยังคงปรากฏศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยเฉพาะศัพท์ที่มีความหมายแสดงถึงธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ท้องฟ้า ดวงดาว พระจันทร์ พันธุ์ไม้

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น นภา ดาว ดารา เดือน ผกา มัลลิกา กรรณิการิ เป็นต้น

นอกจากความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนจากกลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทยที่ปรากฏในความถี่สูง ทั้งจากชื่อของกลุ่มที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และชื่อของกลุ่มที่มีอายุ ๑-๔๐ ปี ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ชาวไทยลื้อทั้ง ๒ กลุ่มยังมีความเชื่ออื่น ๆ ที่สะท้อนจากกลุ่มความหมายต่าง ๆ อีก ดังนี้

ชาวไทยลื้อมีค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นผู้มีปัญญา ปัญญาหรือวิชาความรู้เป็นค่านิยมหนึ่งที่คนไทยลื้อให้ความสำคัญ โดยความรู้นั้นไม่ได้เน้นเฉพาะการรู้หนังสือ แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ในทุกเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิต (อิสริยาภรณ์ แสงปัญญา

๒๔๔ อำนาจ ปักษาสุข

๒๕๔๙ : ๕๕-๕๖) ดังจะเห็นได้จากภาษิตของชาวไทลื้อที่ว่า “หื้อซั๊กถามคู้ หื้ออยู่ใก้ผู้มีปัญญา” หมายความว่า “ให้หมั่นถามคู้ ให้อยู่ใกล้ผู้มีปัญญา” (อิศริยาภรณ์ แสงปัญญา ๒๕๔๙ : ๕๖) ผู้ที่มีวิชาความรู้ มีสติปัญญานำไปใช้ในทางที่ถูกต้องก็จะทำให้เกิดประโยชน์ เกิดความสุข และได้รับการยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป ดังนั้นจึงปรากฏชื่อของชาวไทลื้อที่ประกอบด้วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความเป็นผู้มีปัญญาอยู่ด้วย

หน่วยศัพท์ของชื่อของชาวไทลื้อที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นผู้มีปัญญาความรู้ ได้แก่ หน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรอบรู้ เช่น เมธี บัณฑิต ญัฐ ธีร ปวีณา ภูริ วุฒิ วิทยา เวทย์ วิชญ์ พิชญ์ เป็นต้น

ชาวไทลื้อมีค่านิยมเกี่ยวกับการปรารถนาความรักและความสุข คือปรารถนาที่จะให้มีคนรัก และปรารถนาความสุข ทั้งความสุขทางร่างกายและมีความสุขทางจิตใจ ด้วยเหตุนี้ชาวไทลื้อจึงมีการนำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรักมาใช้ในการตั้งชื่อ ทั้งนี้ความรักและความสุขนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมชาย สำเนียงงาม (๒๕๔๕ : ๙๒) ที่แสดงให้เห็นว่าความสุขและความรักถือเป็นความหมายที่เป็นสิริมงคลแสดงถึงสิ่งที่พึงปรารถนาประการหนึ่ง นอกเหนือจากความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง เกียรติยศชื่อเสียงและอำนาจ และความรู้ความสามารถ

ตัวอย่างหน่วยศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักและความสุขที่สะท้อนความปรารถนาเกี่ยวกับความรักและความสุข เช่น สวาท กานต์ ปิย นันทเพลิน ปราโมทย์ เกษม สำราญ สุข สงบ เป็นต้น

นอกจากค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นผู้มีปัญญา และค่านิยมเกี่ยวกับการปรารถนาความรักและความสุข ความหมายของชื่อของชาวไทลื้อยังแสดงให้เห็นว่าคนไทลื้อนั้นเป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา เห็นได้จากการนำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติและแนวคิดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประกอบในชื่อ โดยเฉพาะหน่วยศัพท์ “บุญ” ที่ปรากฏมากกว่าหน่วยศัพท์อื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีหน่วยศัพท์ “ธรรม วิสาข นิโรธ ฤद्ध์” อีกด้วยที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของชาวไทลื้อ

สรุป

กล่าวโดยสรุปความหมายของชื่อของชาวไทลื้อที่พบนั้นมีทั้งหมด ๑๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคนและวงศ์ตระกูล กลุ่มความหมายเกี่ยวกับปัญญาความรอบรู้ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักและความสุข กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการเกิดและการดำรงอยู่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมและการเปรียบเทียบ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งและทิศทาง เมื่อพิจารณาความหมายของชื่อของชาวไทลื้อตามกลุ่มอายุพบว่า ทั้งชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปีมีกลุ่มความหมาย ๑๓ กลุ่มเช่นเดียวกัน ทั้งนี้กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ ตามลำดับ

กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่ปรากฏในความถี่สูงสุด ๔ ลำดับแรก สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวไทลื้อเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาทั้งความมั่งคั่ง ร่ำรวยและความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายมีความผูกพันกับธรรมชาติ ในขณะที่กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปีที่ปรากฏในความถี่สูงสุด ๔ ลำดับแรก สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวไทลื้อเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ได้แก่ ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่งร่ำรวย และความมีเกียรติยศและชื่อเสียง รวมถึงแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายมีความใกล้ชิดผูกพันกับธรรมชาติรอบตัว นอกจากนี้ค่านิยมและวิถีชีวิตดังกล่าวแล้ว ชาวไทลื้อทั้ง ๒ กลุ่มยังมีความเชื่ออื่น ๆ ที่สะท้อนจากกลุ่มความหมายต่าง ๆ อีก ดังนี้ ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นผู้มีปัญญา ค่านิยมเกี่ยวกับการปรารถนาความรักและความสุข และความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

หนังสือ วิทยานิพนธ์ และบทความ

จริญญา ธรรมโชโต. “การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อเล่นของคนไทยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตรัง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.

จรรยาศรี มุลสวัสดิ์. “การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕.

จรรววรรณ พรหมวัง. “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทลื้อ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

เจริญ มาลาโรจน์, ศักดิ์นรินทร์ ชาวจ๋ว และ ยุทธการ ชันชัย. **พจนานุกรมคำเมือง**. กรุงเทพฯ : ริช, ๒๕๕๑.

ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ. “การตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงไป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑.

ชวินทร์ สระคำ และ จำลอง สารพัดนึก. **พจนานุกรม บาลี - ไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์ ปรินต์ติ้ง, ๒๕๓๘.

ณัฐพงษ์ เบ็ญชา. “ลักษณะของภาษาไทลื้อที่บ้านทุ่งมอก ตำบลบ้านม่วง อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๓.

นริศรา โคมศิริ. “การศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ : กรณีศึกษาชาวมอญ บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๗.

ประชัน รักพงษ์. **การศึกษาหมู่บ้านไทลื้อในจังหวัดลำปาง**. ลำปาง : กิจเสวีการพิมพ์, ๒๕๓๕.

ประชัน รักพงษ์. "ลื้อ." สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ ๑๒ (๒๕๔๒) : ๖๐๑๙-๖๐๓๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.

ลมูล จันทน์หอม. การศึกษาเปรียบเทียบสุนงษษษิตลำนนกับสุนงษษิตทลื้อ. ศูนย์วิจัยและบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๓๘.

วรวงคณา สว่างตระกูล. "การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.

วิรัช ศิริวัฒนะนาวิน. "การศึกษาการตั้งชื่อของคนไทย." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

วิไลภรณ์ พานอ่อง. "พะเยา, จังหวัด." สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ ๙ (๒๕๔๒) : ๔๖๓๕-๔๖๔๔.

สมชาย สำเนียงงาม. "ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลและกาลกิณีในชื่อของคนไทย." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ดุขฎฎฎบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม." ศาสตร์แห่งภาษา เอกสารวิชาการ ฉบับที่ ๖ ภาษาทัศน (มิถุนายน ๒๕๔๙) : ๔๐-๕๔.

_____. "อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ : วิธีการศึกษาภาษาเพื่อเข้าถึงระบบบริหารของมนุษย์," บทความเสนอในการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ ๒ เรื่อง ชาติและชาติพันธุ์ - วิถีชีวิตและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในโลกปัจจุบัน ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖. (อัดสำเนา)

อาภรณ์ คูประเสริฐวงศ์. "นามสกุลคนไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ : กรณีศึกษาที่ตำบลท่าสอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

๒๔๘ อำนาจ ปักษาสุข

สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

อำนาจ ปักษาสุข. “การศึกษาการตั้งนามฉายาของพระสงฆ์ไทย.” วิทยานิพนธ์

อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

อิสริยาภรณ์ แสงปัญญา. “สุภาษิตไทยลือ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ, ๒๕๔๙.

การสัมภาษณ์

กมล ไชยดิชชะ, กำนันตำบลสบบง. สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕.

แก้ว ปิงสุแสน. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

จำตุ่ง จันกิเสน. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

บัวคำ ธนะปาน. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

พร ใจคำสุข. สัมภาษณ์, ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

พระครูวิธาน พิพัฒน์กิจ, เจ้าอาวาสวัดสบบง. สัมภาษณ์, ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

พระสุจินต์ชนะ รวมสุข. สัมภาษณ์, ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

ลาวัลย์ ใจคำสุข. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

วิศิษ หอมอ่อน. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

ศิริวรรณ นามวงศ์. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

สุภัคสร วรรณปลูก. สัมภาษณ์, ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

แสงตาล สบบง. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

อำนวย อำขำ. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

